

Journal of Recreation and Tourism Research

Journal home page: www.jrtr.org

ISSN:2148-5321

TÜRKİYE’DE YÜKSEKÖĞRETİM DÜZEYİNDE YÜRÜTÜLEN REKREASYON PROGRAMLARI VE PROGRAM AMACINA YÖNELİK ÖĞRENCİ BEKLENTİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Muhammet Cenk BİRİNCİ^a

Yasin BOYLU^b

^aGazi Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Arş. Gör. (birincicenk@gmail.com)

^bGazi Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Doç. Dr. (yasin@gazi.edu.tr)

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı lisans düzeyinde rekreasyon eğitimi alan öğrencilerin bu programları, tercih sebeplerinin beklenti ve değerlendirmelerini etkileyip etkilemediğini ortaya koymaktır. Araştırmaya 18 fakülte ve yüksekokulun rekreasyon programlarında öğrenim görmekte olan 1.095 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin; öğrenim gördükleri program, okudukları okulun türü, cinsiyet, sınıf, aile reislerinin mesleği, ailelerin aylık ortalama geliri, kaldıkları yer ve okudukları programa kayıt şekillerinin beklentileri üzerine etkisinin olup olmadığını belirlemek için bazı sorular sorulmuştur. Verilen cevaplar bilgisayar ortamına aktarılarak bazı istatistiksel analizlere tabi tutulmuştur. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin kayıtlı oldukları okul türü, kayıt şekli gibi faktörler beklenti ve değerlendirmeler arasında anlamlı ilişkiler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan bu sonuçtan hareketle Türkiye’de lisans düzeyinde rekreasyon eğitimi veren okullar ve bu okullarda verilen eğitimin niteliği ile ilgili bazı önerilerde de bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: rekreasyon, rekreasyon eğitimi

ABSTRACT

A RESEARCH ON STUDENT EXPECTATIONS OF UNIVERSITY LEVEL RECREATION PROGRAMS IN TURKEY AND AIMS OF THESE PROGRAMS

The main purpose of this research is to discover whether undergraduate recreation students’ reasons for choosing these programs have an impact on their expectations and evaluations. A total number of 1095 students who study at 18 faculties and colleges were included in the study. The students were asked some questions in order to determine whether the program they are enrolled, type of the school they have been attending, their gender, job of the head of their family, their family’s average monthly income, student’s place of accommodation, and type of their acceptance to the program had an impact on their expectations. Responses were analyzed with appropriate statistical methods via computer. Based on the findings, it was concluded that there were significant relationships between the factors such as the type of the school students were enrolled, type of acceptance and their expectations and evaluations. Based on these findings, some recommendations were made on schools that have undergraduate recreation programs in Turkey and the quality of the education these schools provide.

Keywords: recreation, recreation education

GİRİŞ

Toplumların küresel, bölgesel ve ulusal düzeyde sürekli bir değişim içerisinde bulunması, ülkelerin eğitim öğretim politikalarının sarsılmasına neden olmaktadır. Bu durum eğitim öğretimle ilgili farklı bakış açılarının olmasına neden olurken, eğitim kavramına da farklı tanımlar yüklenebilmektedir.

Eğitimle ilgili yapılan her tanımda farklı amaçlar ve işlevler dile getirilmiştir. Ancak her ne kadar çeşitli tanımları da olsa, konu ile bağdaştırılan birçok ortak nokta vardır. Bu ortak noktalardan birisi eğitimcilerin eğitimi bir süreç olarak ele alması, diğeri ise, bireyin mevcut haliyle yetersiz olduğu ve bu yetersizliğin giderilmesi açısından eğitim alması gerektiğidir (Boylu, 2004:9).

Genel olarak eğitim; bireye, sorunlarını çözme gücüne katkı sağlamaya, daha iyi standartlarda yaşamaya ve kendisine en üst düzeyde hayata hazırlayarak mesleğinde ve günlük yaşamında mutluluk, başarı ve sağlık elde etmesine yardım etmektedir (Başaran, 1984:20).

Bir başka tanıma göre eğitim, bireylerin içinde yaşadığı toplumda gerekli bilgi ve becerilerini elde etmelerine, kişiliklerinin gelişmesinde yardımcı olan, öngörülmuş amaçlara göre, gelişmeler sağlayan planlı faaliyetler sürecidir (Oğuzhan, 1981: 54).

Yapılan tanımlar incelendiğinde eğitim kavramının, bireyin kişiliğinin gelişmesine yardımcı olan, onu yaşama hazırlayan, gerekli bilgi ve becerileri kazanmasını sağlayan bir süreç olduğunu söylemek mümkündür. Bu süreçteki becerilerden birisi de, bireylerin boş zamanlarını nasıl geçirebilecekleridir. Günümüzde hemen her kesimden insan için boş zaman ve bu zamanı değerlendirme önemli bir problem olarak görülmektedir. Bu problemin eğitimi ve bu becerinin kazanılabilmesi için bireylerin boş zaman eğitimi alması bir eğitim olabilir.

Boş zaman eğitimi, bireyin boş zamanlarını mantıklı bir biçimde değerlendirmesi için verilen bir eğitim (Miller ve Robinson, 1963: 238), olup aynı zamanda rekreasyon öğretimini de kapsayan bir süreçtir. Bu süreçte birey, boş zamanını ilgi alanlarına, davranışlarına, kendideğerlerine ve temel ihtiyaçlarına göre belirlemektedir (Dattilo, 2008; Johnson, Bullock, ve Ashton-Schaeffer, 1997).

Boş zaman eğitimi, bireylere, ailelere ve topluma fiziksel, duygusal, manevi, zihinsel ve sosyal yönlerini geliştirerek yaşam kalitelerini arttırmak için verilen bir eğitim olarak tanımlanmaktadır (World LeisureOrganization 2015). Boş zaman eğitimi, çocuklara, gençlere ve yetişkinlere rekreatif etkinlikleri seçerken yardımcı olması yanındabireylerde sosyal problemlerin, sigara ve alkol kullanımının ve suç işleme oranlarının düşmesine de yardımcı olmaktadır (Karla ve Henderson, 2007).

Bu çalışmanın ağırlıklı noktasını; Türkiye’de mevcut rekreasyon eğitimi programları içerisinde önemli bir yeri olan ve sektöre nitelikli eleman yetiştirmeyi sağlayan fakülte ve yüksekokullar oluşturmaktadır. Çalışmada söz konusu bu okullarda eğitim görmekte olan öğrencilerin beklentileri değerlendirilmiştir.

Zaman kavramı

Zaman gündelik hayatta daima içinde bulunan fakat üzerinde neredeyse hiç durulmayan bir olgudur (Tengilimoğlu vd., 2007: 19-20). Bu olgu ise; bireyin yaşamının, kısa yahut uzun süreli, tekrarlanması mümkün olmayan, ne zaman başlayacağı ve ne zaman sonlanacağı belli olan, saatle ölçülebilen bir kısımdır (Hacıoğlu vd. 2009: 15). Zaman kavramı en kolay saatler, günler, haftalar, aylar ve yıllar olarak tanımlanabilir (Karaküçük ve Gürbüz, 2007: 14).

Söz konusu zaman dilimi ihtiyari olarak kendi isteğimizce kullanabileceğimiz, seçim veya yargı hakkına sahip olduğumuz zamanın bir bölümüdür. Zaman çeşitleri ve nasıl kullanıldığı çizelge 1’de gösterildiği üzere iki şekilde ele alınmaktadır:

Tablo 1. Zaman Çeşitleri

Zamanın Çeşitleri	Zamanın Nasıl Kullanıldığı
Varoluş	Yemek, Uyku, Vücut Bakımı
Geçim	İş
Boş Zaman	Oyun-Rekreasyon Dinlenme

Zamanın kullanım bölümlerinin arasında çok geniş görüş farklılıkları mevcut olmasına rağmen bunlar bazen ortak özellikler de gösterebilir. Örneğin; boş zaman her alanda oldukça esnek, çeşitli durumlara göre uzatılabilir veya kısaltılabilir. Yani zamanın kullanım bölümleri kişiden kişiye, işten işe, dinlenme tarzına göre değişiklik gösterebilir. Aynı zamanda bu alanların hiçbirinin iyi veya kötü olarak tanımlanması gerekmemektedir. Örneğin, yapılan iş, uykunun zamanı veya vücut bakımı iyi veya kötü diye tanımlanması gerekli değildir. Bir kişi için boş zamandaki alışkanlıkları birisi için iyi olurken bir başkası için kötü olabilir (Harold vd., 1969:29- 30).

Boş Zaman Kavramı

Boş zaman kavramı, sanayileşme ve kentleşmenin sonucu olarak ortaya çıkan bir kavramdır. Sanayileşmenin etkilerinden biri olan çalışma zamanı artması sonucunda insanlar boş zamana ihtiyaç duyar hale gelmiştir. 1980’lerden günümüze kadar süre gelen ‘tüketim toplumu’ kavramı içinde boş zaman gereksinimi oldukça geniş bir yer tutmaktadır (Odabaşı, 2009:35).

Boş zamanın terim olarak İngilizce karşılığı olan "Leisure" kelimesinin kökeni, fırsat tanınma" veya "serbest olmak" anlamlarını taşıyan "Loisir", "salahiyet vermek" manasına gelen "License" ve izin manasına gelen "Liberty" ile "Licere" kelimelerine dayanmaktadır (Torkildsen, 1999:73). Boş zaman, uyumak, işe gitmek, yemek, bireylerin zaruri ihtiyaçları haricinde kalan ve bireyin isteği doğrultusunda istediği gibi kullanabileceği zaman dilimidir (Dictionary of Leisure 2007:177-178).

Rekreasyon Kavramı

Sanayi devrimi insanlık için birçok yeniliği beraberinde getirirken bireylerin boş zaman ihtiyaçlarına neden olmuştur. Artan çalışma saatleri bireyleri olumsuz etkilemiş, bu da çalışanlarda verimliliğin azalmasına sebep olmuştur. Boş zaman değerlendirmesi yani rekreasyon kavramı aşamada ortaya çıkmaktadır.

Toplumların kültür farklılıklarına göre rekreasyon kavramına çok farklı anlamlar yüklenmektedir. Bu yüzden 'rekreasyon' veya 'boş zaman' kavramları için literatürde farklı tanım ve araştırmalara rastlamak mümkündür (Stebbins, 2005:348). Ancak bu çalışmalarda söz konusu kavramlar için net bir tanım bulmak bir hayli zor olsa da (Madrigal 2006:267), genel anlamda kabul görmüş birkaç tanımdan bahsetmek uygun olacaktır.

Rekreasyon, kelime kökeni olarak Latince'ye aittir. Latince günümüze gelen bu kelime 'recreatio'dur ve boş zamanları değerlendirme anlamına gelmektedir. Aynı zamanda İnsanın kendini yenilemesi veya yeniden yaratılması anlamında da kullanılmaktadır (Kılbaş, 2010:1). Karaküçük (1997) ise rekreasyonu; bireyin, ağır çalışma koşullarında, alışagelmış hayat tarzından, kötü çevre koşullarından olumsuz etkilenen fiziksel ve zihinsel sağlığını yeniden elde etmek için, bu sağlığını koruyabilmek için zorunlu ihtiyaçlarını karşıladıktan sonraki arta kalan zamanda, kendi ruhsal ve bedensel doyumunu sağlayabileceği isteği doğrultusunda grup veya bireysel, aktif veya pasif olarak katılacağı etkinlikler bütünüdür.

Ragheb ve Tate ise rekreasyonu bireylerin boş zamanlarını özgür, gönüllü ve hiçbir kurala bağlı olmadan içinde buldukları etkinlikler bütünü olarak tanımlamaktadır (Ragheb ve Tate, 1993:61). Dumazedier'e göre (1967) rekreasyon; doyuma ulaşmak ile ilişkilidir. Bireyin boş zamanlarında katıldığı etkinliği devam ettirebilmesi ve bu etkinliği tekrar etmesi için haz alması yani doyuma ulaşması gerekmektedir (Karaküçük, 1995:48).

Rekreasyon; boş zaman aktiviteleri, rahatlama, memnuniyet, doyuma ulaşma olarak tanımlanmaktadır. Ancak bunlar doğal olarak dışı vurulmamaktadır. Yani bir birey için hareketten daha çok duygu olarak adlandırılmaktadır (Torkildsen,1993:73). Meyervd (1969) ise rekreasyonu; aktivite içerdiğini ve bu aktivitelerin oyun içinde var olduğunu düşünmektedir. Bu hareketler fiziksel, zihinsel veya duygusaldır.Yani

rekreasyon; her zaman görsel bir hareket sergileme de içsel olarak güç ve kuvvet sarf etmektedir. Örneğin bireyin; golf oynarken, yüzerken veya bir dağa tırmanırken nasıl bir hareket gerçekleştirdiğini görebilmek çok kolaydır. Ancak bireyin kitap okurken, bir şarkı dinlerken veya kuşları izlerken zihnindeki hareketlenmeyi algılamak kolay değildir (Meyer, vd., 1969:34).

Türkiye'de Rekreasyon Eğitiminin Gelişimi

Türkiye'deki üniversitelerde rekreasyon programları nispeten yeni sayılabilir. Üniversitelerarası Kurulun 3 Temmuz 1998 tarih ve 96 Sayılı toplantısında alınan 20 Numaralı kararlar birlikte Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu bünyesinde Rekreasyon Bölümü açılmasına yönelik Yüksek Eğitim Kurulu Başkanlığına görüş bildirilmesine karar verilmiştir. Bu çabalar sonucunda Yükseköğretim Kurumunun 12.04.2000 tarihli toplantısında alınan kararla 2547 Sayılı Kanunun 2880 Sayılı kanunla değişik 7/d-2, 7/4 Maddeleri uyarınca B.E.S.Y.O.'lar bünyesinde Rekreasyon Bölümüne açılmasına karar verilmiştir. Programlar ilk olarak Muğla Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi bünyesinde açılmıştır (Cerit, 2008: 16).

Gençlik ve Spor Genel Müdürlükleri her yıl gerek ulusal çapta gerekse uluslararası alanda birçok sportif rekreatif etkinlik içeren müsabakalar tertiplemektedir. Gençlik Spor Genel Müdürlükleri bünyesinde faaliyet gösteren spor federasyonları da yıl içerisinde birçok rekreatif etkinlik içeren organizasyonlar yapmaktadır.Türkiye'de kulüpler sadece spor organizasyonlarında bulunmak için değil aynı zamanda rekreatif etkinlik hizmeti sunmak için de kurulmaktadır. Büyük ve kalabalık şehirlerde kurulan bu kulüpler insanlara rekreasyon kavramını öğretmekte, onları iş, yaşam ve geçim sıkıntısından bir parça da olsa uzaklaştırmak için gelen misafirlere sportif faaliyetler, oyunlar vb. aktiviteler düzenlemektedirler. Rekreasyonun bir başka boyutu ise gelenek, görenek ve adetler doğrultusunda uygulanmakta olan komşu ziyaretleri, kahvehanelerde oynanan oyunlar ve sohbetler, piknikler, kır, park gezileri, sinema, tiyatro ve diğer sanatsal faaliyetler olarak kategorize edilebilir (Zorba, 2002:221-222).

Lisans düzeyinde rekreasyon eğitimi

2547 Sayılı Kanunun 2880 Sayılı kanunla değişik 7/d-2 ,7/4 maddeleri uyarınca BESYO'lar bünyesinde Rekreasyon programlarının açılmasına ilişkin karar alınmıştır (Zorba, 2008: 55). Böylece Türkiye'de ilk rekreasyon programı Muğla Üniversitesi BESYO bünyesinde açılmıştır. Günümüzde Rekreasyon programı sadece BESYO'lar bünyesinde yürütülmektedir. 13 Kasım 2009 tarihinde 27405 sayılı Resmi Gazete'de yürürlüğe giren Milli Eğitim Bakanlığı'nın 28 Nisan 2009 tarih ve 25377 sayılı yazısı ile rekreasyon programlarının Turizm Fakülteleri

bünyesinde de yürütülmesine başlanmıştır. Bu karar doğrultusunda Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Rekreasyon Yönetimi bölümü ilk olarak 2010 yılında öğrenci almaya başlamıştır. Rekreasyon programlarında öğrenim gören ve mezun olan öğrenci sayıları değişkenlik göstermektedir (Gazi Üniversitesi). Bu sayılar çizelge 3.4'de gösterilirlerken bazı yıllara ait verilere ulaşılamamıştır. Lisans düzeyinde rekreasyon eğitimi alan öğrenci sayılarının ile mezun sayıları öğretim yıllarına göre dağılımı yukarıdaki gibidir. Görüldüğü üzere öğrenci sayısı her geçen yıl artış göstermektedir. 2012 – 2013 eğitim öğretim yılı itibariyle Türkiye'de rekreasyon eğitimi alan öğrenci sayısı 4104 tür (Çizelge2).

Tablo 2. Öğretim Yılları İtibariyle Lisans Düzeyinde Rekreasyon Eğitimi Alan Öğrenci Sayıları ile Bu Öğrencilerden Öğretim Yılları Sonu İtibariyle Mezun Olanların Sayıları

Öğretim Yılları	Rekreasyon Eğitimi Programı Alan Öğrenci Sayılar	Rekreasyon Programından Mezun Olan Öğrenci Sayıları
2000-2001	90	-
2001-2002	283	-
2002-2003	556	-
2003-2004	829	20
2004-2005	1194	93
2005-2006	1509	177
2006-2007	1764	203
2007-2008	1980	247
2008-2009	2274	378
2009-2010	2378	391
2010-1011	2934	349
2011-2012	3508	476
2012-2013	4104	-

Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri isimli yayınlardan yararlanılarak hazırlanmıştır.

Çizelge 3'de yıllar itibariyle lisans düzeyinde rekreasyon programı eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında görevli olan öğretim elemanlarının akademik unvanlarına göre dağılımı görülmektedir. Buna göre rekreasyon programında görev yapan akademisyen sayısındaki artış eğilimi dikkat çekmektedir.

Tablo 3. Öğretim Yıllarına Göre Lisans Düzeyinde Rekreasyon Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarındaki Öğretim Elemanlarının Akademik Görevlerine Göre Dağılımı

Öğretim Yılları	Prof.	Doç.	Yrd. Doç.	Öğr. Gör.	Okt.	Arş. Gör.	Top.
2010-1011	1	1	12	10	3	3	30
2011-2012	2	4	15	14	4	7	46
2012-2013	3	5	19	16	3	10	56

Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri isimli yayınlardan yararlanılarak hazırlanmıştır.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın yapılmasındaki temel amaç, öğrencilerin rekreasyon programını tercih etme sebeplerinin beklenti ve değerlendirmelerini etkileyip etkilemediğini ortaya koymaktır. Ayrıca öğrencilerin öğrenim gördükleri program, okuduğu okulun türü, cinsiyet, sınıf, aile reisinin mesleği, ailenin aylık ortalama geliri, barındığı yer ve okuduğu programa kayıt şeklinin araştırmaya katılan öğrencilerin okuldan beklentileri üzerine etkisinin olup olmadığını belirlemekte araştırmanın bir diğer amacını oluşturmaktadır. Öğrencilerin eğitim gördüğü yerleşkedeki sosyal ve kültürel beklentilerine ilişkin sonuçlar hem fakültelerin hem de yüksekokulun bu yöndeki gelişimleri üzerinde yol gösterici olabilecektir.

H₁Araştırmaya katılanların kayıtlı oldukları okul türü ile öğrenim görmekte oldukları programla ilgili, beklenti ve değerlendirmeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H_{1,1}Araştırmaya katılanların kayıtlı oldukları okul türü ile; öğrenim görmekte oldukları programa kayıt yaptırmadan önce program hakkındaki bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H_{1,2}Araştırmaya katılanların kayıtlı oldukları okul türü ile; öğrenim görmekte oldukları programa kayıt yaptırmaya kararlarındaki öncelikli bilgi kaynakları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H_{1,3}Araştırmaya katılanların kayıtlı oldukları okul türü ile; öğrenim görmekte oldukları programa kayıttan sonraki kanaatleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H_{1,4}Araştırmaya katılanların kayıtlı oldukları okul türü ile; öğrenim görmekte oldukları programdan mezuniyet sonrası öncelikli yapmayı düşündükleri işler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H_{1,5}Araştırmaya katılanların kayıtlı oldukları okul türü ile; öğrenim görmekte oldukları programın verdiği eğitimi sektörde çalışmak için yeterli görüp görmedikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H_{1,6}Araştırmaya katılanların kayıtlı oldukları okul türü ile; öğrenim görmekte oldukları programla ilgili memnuniyet düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın hedef kitlesini 2014-2015 eğitimöğretim yılında Türkiye’de lisans düzeyindeki rekreasyon programlarında kayıtlı öğrenciler oluşturmaktadır. ÖSYM’nin Yükseköğretim İstatistikleri isimli yayımlarına göre söz konusu dönemde lisans düzeyinde rekreasyon programlarına kayıtlı 4014 öğrenci bulunmaktadır. Araştırmada tam sayım hedeflediği için örneklem tespiti yapılmamıştır. Ancak araştırmadan elde edilen ve analize katılan anket sayısının 1095 olması, bu sayının hedef kitleyi temsil edip etmediği hususundaki tereddütlere neden olmuştur. Bu nedenle analize katılan 1095 anketin hedef kitleyi temsil edip etmediği (Ryan, 1995)’in formülü kullanılarak araştırılmış ve hedef kitleyi temsil edebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırma, 2014 – 2015 eğitim öğretim yılında rekreasyon programlarında öğrenim gören lisans düzeyindeki öğrencilerin görüşleri ile sınırlıdır. Araştırmanın veri kaynağı olarak; anket tekniği kullanılmıştır. Kullanılan anket formu, Ünlüöner (2004)’ün çalışmasındaki anket formunun rekreasyon programına uyarlanmasıyla elde edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmaya katılanların yüzde 62,4’ünü erkek öğrenciler; yüzde 37,6’sını da kız öğrenciler oluşturmaktadır. Bu rakamlar lisans düzeyindeki rekreasyon programlarının erkek öğrenciler tarafından daha çok tercih edilmiş olabileceğinin göstermektedir.

Araştırmaya katılanların yüzde 71,2’si Anadolu liselerinden mezun öğrencilerdir. Programın tercih sıralamasına ilişkin bulgular incelendiğinde öğrencilerin yüzde 85,7’sinin söz konusu programı ilk dört tercih arasına gösterdiği gözlenmiştir.

Araştırmaya katılanların yüzde 62,8’nin halen kayıtlı oldukları rekreasyon programına üniversiteye giriş sınavına ilk girişlerinde yerleştikleri gözlenmiştir. Liseden sonra eğitimine ara verip vermeyenlere ilişkin dağılım incelendiğinde, öğrencilerin yüzde 51,5’inin öğretimlerine ara vermeden bu programa kayıt yaptığını gözlenmektedir.

Programa yerleşme hakkı elde ettikten sonra tekrar sınava girenler açısından bir değerlendirme yapılacak olur ise sadece yüzde 23,2’sinin tekrar sınava girdikleri gözlenmektedir. Bu bağlamda programa yerleşme hakkı elde edenlerin büyük bir çoğunluğunun söz konusu

programa yerleştikten sonra tekrara sınava girmediklerini göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin alanları ile ilgili staj amaçlıda olsa çalışmalarına ilişkin çizelge 4 incelendiğinde yüzde 48,3’ünün çalışmadıkları gözlenmektedir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerle İlgili Bazı Tanıtıcı Bilgiler

Cinsiyet	Frekans	%
Kadın	412	37,6
Erkek	638	62,4
TOPLAM	1095	100,0
Mezun Olunan Lise Türü	Frekans	%
Anadolu Lisesi	780	71,2
Meslek Lisesi	247	22,6
Diğer	68	6,2
TOPLAM	1095	100,0
Kayıtlı Olunan Programı Tercih Sırası	Frekans	%
1 - 4	938	85,7
5 - 9	94	8,6
9 +	63	5,7
TOPLAM	1095	100,0
Programı Kazandıktan Sonra Sınava Yeniden Girenler	Frekans	%
Evet	254	23,2
Hayır	841	76,8
TOPLAM	1095	100,0
Staj Amaçlı Çalışanlar	Frekans	%
Çalışmadım	480	48,3
6 Aydan Az	281	25,7
6 – 12 Ay	144	13,2
13 – 24 Ay	57	5,2
24 Aydan Fazla	133	12,1
TOPLAM	1095	100,0

Kayıtlı olunan okul türüne dayalı hipotezler

Araştırmaya katılan öğrencilerin kayıtlı oldukları okul türü ile; öğrenim gördükleri program hakkındaki kayıt öncesi bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($H_{1,1}$) olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan χ^2 testinin sonucu çizelge 5’de gösterilmiştir. Elde edilen bulgulara göre % 5 anlamlılık düzeyinde H_0 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 5. Araştırmaya katılan öğrencilerin kayıtlı oldukları okul türüne göre programa kayıt olmadan önceki bilgi düzeylerinin dağılımı

Bilgi Düzeyleri				
	Hiçbir bilgisi yok	Kısmen bilgisi var	Yeterince bilgisi var	Toplam
Turizm Fakültesi	47 22,2 %	125 59,0 %	40 18,9 %	212 100
Spor Bilimleri Fakültesi	22 10,3 %	106 49,5 %	86 40,2 %	214 100
BESYO	87 13,0 %	365 54,6 %	217 32,4 %	669 100
TOPLAM	156 14,2 %	596 54,4 %	343 31,3 %	1095 100
Pearson χ^2	Serbestlik Derecesi = 4		$\alpha = 0,000^*$	

*p<0,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri program hakkındaki programa kaydolmadan önceki bilgi düzeyleri açısından kayıtlı olunan okul faktörünün istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğu görülmüştür. Programın bilinçli tercih edilmesinde spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin oranı turizm fakültesi ve beden eğitimi spor yüksekokulu öğrencilerine oranla daha yüksektir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kayıtlı oldukları okul türü ile; öğrenim gördükleri programa kayıt yaptıran kararlarındaki öncelikli bilgi kaynakları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($H_{1,2}$) olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan χ^2 testinin sonucu çizelge 6’de gösterilmiştir. Elde edilen bulgulara göre % 5 anlamlılık düzeyinde H_0 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 6. Araştırmaya katılan öğrencilerin kayıtlı oldukları okul türüne göre okumakta oldukları programa kaydolmadan önce program hakkında bilgi sahibi olanların öncelikli bilgi kaynaklarının dağılımı

Öncelikli Bilgi Kaynağı							
	Öğretmenler	Öğrenci/Mezunlar	Basın ve Kataloglar	Dershane Rehberleri	Çevre	Diğer	Toplam
Tur. Fak.	36 17,0 %	37 17,5 %	31 14,6 %	26 12,3 %	36 17,0 %	46 21,7 %	212 100
Spor Bil. Fak.	38 17,8 %	46 21,5 %	9 4,2 %	5 2,3 %	83 38,8 %	33 15,4 %	214 100
BESYO	142 21,2 %	175 26,2 %	33 4,9 %	22 3,3 %	203 30,3 %	94 14,1 %	669 100
TOPLAM	216 19,7 %	258 23,6 %	73 6,7 %	53 4,8 %	322 29,4 %	173 15,8 %	1095 100
Pearson χ^2 =86,698		Serbestlik Derecesi =10		$\alpha = 0,000^*$			

*p<0,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin programa kaydolmadan önceki bilgi kaynakları ile kayıtlı olunan okul faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Genel olarak araştırmaya katılan öğrencilerin programa kaydolmadan önceki öncelikli bilgi kaynakları çevreleridir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kayıtlı oldukları okul türü ile; öğrenim gördükleri programa kayıt olduktan sonraki kanaatleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($H_{1,3}$) olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan χ^2 testinin sonucu çizelge 7’de görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre % 5 anlamlılık düzeyinde H_0 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 7. Araştırmaya katılan öğrencilerin kayıtlı oldukları okul türüne göre okumakta oldukları programa kaydolduktan sonraki kanaatlerine ilişkin dağılım

Programa Kayıt Olduktan Sonraki Kanaatler				
	Umdüğundan Daha Köti	Kanaati Değişmedi	Umdüğundan Daha İyi	Toplam
Turizm Fakültesi	77 36,3 %	95 44,8 %	40 18,9 %	212 100
Spor Bilimleri Fakültesi	56 26,2 %	103 48,1 %	55 25,7 %	214 100
BESYO	254 38,0 %	294 43,9 %	121 18,1 %	669 100
TOPLAM	387 35,3 %	492 44,9 %	216 19,7 %	1095 100
Pearson χ^2 =11,954		Serbestlik Derecesi =4		α = 0,018*

*p<0,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin programa kayıt olduktan sonraki kanaatleri ile kayıtlı olunan okul faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin bu konudaki görüşleri, Turizm Fakültesi ve BESYO öğrencilerine göre daha olumludur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kayıtlı oldukları okul türü ile; öğrenim gördükleri programdan mezun olduktan sonra öncelikli yapmayı düşündükleri işler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($H_{1,4}$) olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan χ^2 testinin sonucu çizelge 8'de gösterilmiştir. Elde edilen bulgulara göre % 5 anlamlılık düzeyinde H_0 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 8. Araştırmaya katılan öğrencilerin kayıtlı oldukları okul türüne göre okumakta oldukları programdan mezun olduktan sonraki yapmayı düşündükleri işlerin dağılımı

Mezuniyet Sonrası Yapılması Düşünülen Önceli İşler								
	Memurluk	Çalışmak	Özel Sektörde Kurmak	Kendi İşini Kurmak	Lisans	Yüksek	Diğer	TOPLAM
Turizm Fak.	96 45,3 %	63 29,7 %	45 21,2 %	3 1,4 %	5 2,4 %			212 100
Spor Bilim. Fak.	121 56,5 %	44 20,6 %	37 17,3 %	7 3,3 %	5 2,3 %			214 100
BESYO	393 58,7 %	131 19,6 %	101 15,1 %	12 1,8 %	32 4,8 %			669 100
TOP.	610 55,7 %	238 21,7 %	183 16,7 %	22 2,0 %	42 3,8 %			1095 100
Pearson χ^2 =22,968		Serbestlik Derecesi =8			α = 0,003*			

*p<0,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri programdan mezun olduktan sonra öncelikli olarak yapmayı düşündükleri işler açısından kayıtlı olunan okul türünün önemli bir faktör olduğu görülmüştür. Turizm Fakültesi öğrencilerinin, BESYO ve Spor Bilimleri Fakülteleri öğrencilerine oranla mezuniyet sonrasında kendi işini kurmayı düşündükleri gözlenmiştir. Mezuniyet sonrası spor bilimleri fakülteleri öğrencilerinden yüksek lisans yapmayı düşünenlerin oranı, BESYO ve Turizm Fakültesi öğrencilerine oranla daha yüksektir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kayıtlı olunan okul türü ile; öğrenim gördükleri programın verdiği eğitimi sektörde çalışmak için yeterli görüp görmedikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($H_{1,5}$) olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan χ^2 testinin sonucu çizelge 9'da gösterilmiştir. Elde edilen bulgulara göre % 5 anlamlılık düzeyinde H_0 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 9. Araştırmaya katılan öğrencilerin kayıtlı oldukları okul türüne göre okumakta olunan programda verilen eğitimin yeterli olup olmadığına ilişkin düşüncelerinin dağılımı

Rekreasyon Alanında Verilen Eğitimin Yeterliliği						
	Kesinlikle Hayır	Hayır	Belki	Evet	Kesinlikle Evet	TOPLAM
Turizm Fakültesi	30 14,2 %	66 31,1 %	72 34,0 %	41 19,3 %	3 1,4 %	212 100
Spor Bilimleri Fakültesi	19 8,9 %	51 23,8 %	56 26,2 %	66 30,8 %	22 10,3 %	214 100
BESYO	85 12,7 %	142 21,2 %	169 25,3 %	218 32,6 %	55 8,2 %	669 100
TOP LAM	134 12,2 %	259 23,7 %	297 27,1 %	325 29,7 %	80 7,3 %	1095 100
Pearson $\chi^2 = 37,059$		Serbestlik Derecesi = 8		$\alpha = 0,000^*$		

*p<0,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin okumakta olunan programlar dâhilinde verilen eğitimin sektörde çalışmak için yeterli olup olmadığına ilişkin düşüncelerinde kayıtlı olunan okul faktörünün istatistiksel olarak önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir. Öğrencilerin öğrenim görmekte oldukları programda verilen eğitimin yeterli olup olmadığına ilişkin kararlarda beden eğitimi spor yüksekokulları öğrencileri spor bilimleri fakültelerine ve turizm fakültelerine nazaran daha iyimser oldukları söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kayıtlı olunan okul türü ile; öğrenim gördükleri programla ilgili memnuniyet düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($H_{1,6}$) olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan χ^2 testinin sonucu çizelge 10'da gösterilmiştir. Elde edilen bulgulara göre % 5 anlamlılık düzeyinde H_0 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 10. Araştırmaya katılan öğrencilerin kayıtlı oldukları okul türüne göre okumakta oldukları programa ilişkin memnuniyet düzeylerinin dağılımı

Rekreasyon Alanında Verilen Eğitimin Yeterliliği						
	Çok Pışman	Pışman	Pışman Değil	Memnun	Çok Memnun	TOPLAM
Turizm Fakültesi	15 7,1 %	42 19,8 %	93 43,9 %	51 24,1 %	11 5,2 %	212 100
Spor Bilimleri Fakültesi	9 4,2 %	30 14,0 %	63 29,4 %	63 29,4 %	46 21,5 %	214 100
BESYO	46 6,9 %	84 12,6 %	248 37,1 %	205 30,6 %	86 12,9 %	669 100
TOPLAM	70 6,4 %	156 14,2 %	404 39,6 %	322 29,4 %	143 13,1 %	1095 100
Pearson $\chi^2 = 38,282$		Serbestlik Derecesi = 8		$\alpha = 0,000^*$		

*p<0,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri programlardan memnuniyet düzeyleri açısından kayıtlı olunan okul faktörünün önemli bir etkisinin olmadığı söylenebilir. Öğrencilerin okumakta oldukları programa ilişkin değerlendirmelerinde istatistiksel olarak memnun oldukları gözlenmiştir.

SONUÇ

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri programla ilgili öncelik, beklenti ve değerlendirmeleri ile; kayıtlı olunan okul faktörü arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla kurulan yedi alt hipotezin yedisinde de anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. H_0 'ın reddedildiği 6 hipotezle ilgili olarak şu tespitler yapılabilir:

- ✓ Programın bilinçli tercih edilmesinde spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin oranı turizm fakültesi ve beden eğitimi spor yüksekokulu öğrencilerin oranına nazaran daha yüksektir.
- ✓ Genel olarak araştırmaya katılan öğrencilerin programa kaydolmadan önceki öncelikli bilgi kaynakları çevreleridir.

- ✓ Araştırmaya katılan öğrencilerin programa kayıt öncesi kanaatlerinde programa kayıt olduktan sonra olumluya yakın bir değişiklik olduğu gözlenmektedir.
- ✓ Öğrencilerin öncelikli olarak memur olabilmek ve daha sonra özel sektörde çalışmak için öğrenim gördükleri programı öncelikli tercih ettikleri gözlenmektedir. Memur olmak isteyen öğrencilerin öncelikli tercihlerinin öğretmenlik mesleği olduğu anlaşılmaktadır.
- ✓ Öğrencilerin öğrenim görmekte oldukları programda verilen eğitimin yeterli olup olmadığına ilişkin değerlendirmede beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin spor bilimleri fakültesi ve turizm fakültesi öğrencilerine nazaran daha iyimser oldukları söylenebilir.
- ✓ Turizm fakültesi öğrencilerinin okudukları programdan memnuniyet düzeylerinin beden eğitimi ve spor yüksekokulu ve spor bilimleri fakülteleri öğrencilere nazaran daha yüksek olduğu gözlenmiştir.

Bu araştırma lisans düzeyinde rekreasyon programlarından mezun olan öğrencilere yönelik yapılacak çalışmalarla desteklenmelidir.

Lisans düzeyinde rekreasyon eğitimi veren yükseköğretim programları hakkında topluma etkin ve doğru tanıtım yapılması, bilgilendirmeye yönelik doğru stratejilerin uygulanmasıyla mümkün kılacaktır.

Öğrencilere daha iyi bir eğitim verilmesi ve mezun olan öğrenci kalitesinde olumlu artış sağlanması amacıyla lisans düzeyinde rekreasyon eğitimi veren yükseköğretim programlarındaki akademik ve idari personel eksikliğinin doğru kaynaklardan karşılanmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- A&C Black Publishers Ltd. (2007). *Dictionary of Leisure, Travel and Tourism*. 3rd edition. London, 177-178.
- Başaran İ. E. (1984). *Eğitime Giriş*, Ankara, 64.
- Boylu, Y. (2004). *Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Amacına Yönelik Beklentilerinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 9.
- Cerit, E. (2008). *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları Bünyesindeki Rekreasyon Bölümlerinin Tercih Edilme Nedenleri ve Bölüm Öğrencilerinin Beklentileri*, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, 16.

- Dattilo, J. (2008). *Leisure Education Program Planning: A Systematic Approach* (3rd ed.). State College, PA: Venture.
- Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A., ve Dinç, Y. (2009). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi*, 2. Baskı. Ankara: Detay Yayıncılık, 15.
- Harold, D., Meyer, C., Brightbill, K. and Douglas, H. (1969). *Sessoms Community Recreation Aguide To Its Organization*, Prentice-Hall, 4th edition, 29-30.
- Johnson, D.E., Bullock, C.C. and Ashton-Shaeffer, C. (1997). Families and leisure: A context for learning. *Teaching Exceptional Children*, 30(2), 30-34.
- Karla, A. And Henderson, Ph.D. (2007). Quality of Life and Leisure, *World Leisure Journal*, 49(2), 88-93.
- Karaküçük, S. (1995). Boş Zamanı Değerlendirme, Ankara: Seren Matbaası, 22, 48.
- Karaküçük, S. (1997). *Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme-Kavram Kapsam ve Bir Araştırma*, Ankara: Seren Ofset, 54.
- Karaküçük, S. ve Gürbüz, B. (2007). Rekreasyon ve Kent(l)leşme. Ankara: Gazi Kitabevi, 14.
- Kılbaş, Ş. (2010). Rekreasyon Boş Zamanı Değerlendirme, Ankara: Gazi Yayınevi, 1.
- Madrigal, R. (2006). Measuring the Multi dimensional Nature of Sporting Event Performance Consumption. *Journal of Leisure Research*, 38(3), 267-292.
- Meyer, D.H., Brightbill, K.C. and Sessoms H.D. (1969). *Community Recreation*, U.S.A. Fourth Edition, 34.
- Miller, P.N. and Robinson, M.D. (1963). The Leisure Age, U.S.A. 238.
- Odabaşı Y. (2009), Tüketim Kültürü. 3. Basım. İstanbul: Sistem Yayıncılık, 35.
- Oğuzhan, F. (1981). Eğitim Terimleri Sözlüğü 2. Baskı, Ankara: TDK Yayını, 54.
- ÖSYM. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Yükseköğretim İstatistikleri, Ankara.
- ÖSYM. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (2014). Yükseköğretim Programları Ve Kontenjanları Kılavuzu.
- Ragheb, M.G. and Tate, R.L. (1993) A Behavioral Model Of Leisure Participation Based On Leisure Attitude, Motivation And Satisfaction. *Leisure Studies*, 12, 61.
- Stebbins, R.A. (2005). *Choice and Experiential Definitions of Leisure*. *Leisure Sciences*; 27(4), 348.

- Tengilimoğlu, D. vd. (2003). Zaman Yönetimi, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 19-20.
- Torkildsen, G. (1999). Leisure and Recreation Management. London: SponPress, 73.
- Ünlüönen, K. (2004). Turizm İşletmeciliği Öğretmenlik Programlarının Öğrenci Beklentileri ve Algılamaları Açısından Karşılaştırılması (1998-1999 ve 2003- 2004 Öğretim Yılları), Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, 1.
- Zorba, E. (2002). *Türkiye’de Rekreasyona Bakış, Gelişimi ve Beklentiler*, 7.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Antalya, 221-222.
- İnternet: Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Rekreasyon Yönetimi Bölümü <http://gbp.gazi.edu.tr/> adresinden 10 Mayıs 2015’de alınmıştır.
- İnternet: World Leisure . (2015). <http://www.worldleisure.org> adresinden 08 Kasım 2015’de alınmıştır.